

Constantin ANECHITOAE

DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE

-CURS UNIVERSITAR-

Constantin ANECHITOAE

DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE

-CURS UNIVERSITAR-

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANECHITOAIE, CONSTANTIN

Dreptul proprietății intelectuale : curs
universitar / Anechitoae Constantin. - București :
Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-647-901-1

347.77(075.8)

Capitolul I

Introducere în domeniul protecției creației intelectuale¹

Protecția creației intelectuale, mai exact protecția drepturilor de proprietate intelectuală, este o cucerire relativ recentă în istoria milenară a dreptului.

Un element important în asigurarea mediului prielnic și stimulator necesar dezvoltării creației intelectuale este sistemul de protecție a drepturilor intelectuale².

Creație intelectuală este rezultatul activității intelectului uman, respectiv ideile, conceptele, gândurile transpuse sub diferite forme în planul vieții materiale și spirituale sub formă de opere literare, artistice sau științifice ori de creații tehnice. Tot ceea ce a fost creat de om de-a lungul existenței și evoluției sale s-a dovedit util și necesar, conducând la progresul tehnic, tehnologic, cultural și spiritual al întregii umanități³.

¹ Constantin Anechitoae. *Introducere în dreptul proprietății intelectuale. Ediția a 7-a*. București: Ed. Bren, 2012; Constantin Anechitoae. *Dreptul proprietății intelectuale*. București: Ed. Pro Universitaria, 2013.

² Yolanda Eminescu. *Tratat de proprietate industrială. Vol. I. Creații noi*. București: Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1982, p. 11.

³ Rodica Pârvu, Ciprian-Raul Romițan. *Lexicon juridic. Dreptul de autor și drepturile conexe*. București: Ed. All Beck, 2005, p. 29.

O societate nu poate avansa fără protecția invențiilor, desenelor care în mod evident au ca primă urmărire încurajarea cercetărilor în diverse domenii științifice; fără protecția creațiilor artistice și a operelor literare, care nu fac altceva decât să catalizeze dezvoltarea socială și intelectuală a societății sau a protejării mărcilor și indicațiilor geografice care apără atât pe producător, titular al mărcii respective, cât și pe consumator care are astfel garanția calității produsului cumpărat. Din aceste motive se afirmă în literatura de specialitate că protecția proprietății intelectuale reprezintă o dovadă evidentă a unui anumit nivel de evoluție și maturitate a unei societăți⁴.

Elaborarea și adoptarea unei legislații în domeniul proprietății intelectuale se identifică cu procesul de evoluție legislativă și a mentalităților în domeniul juridic prin transformarea de la cutuma marginalizării plagiatorilor, la legislația care prevede sancționarea acestora. Pasul cel mai important, poate, a fost protejarea proprietății atât de clar formulată în principiile liberale ale modernității și în acte precum Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului care o cataloghează ca fiind sacră și inviolabilă și, totodată, un drept natural și imprescriptibil⁵.

⁴ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, *Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice*, Ed. All Beck, București, 2003, pp. 10-11.

⁵ Art. 17, Declarația Drepturilor omului și Cetățeanului, în: Godechot, *Les Constitutions de la France*, Paris: Ed. GF, Flammarion, 1995, citat de: Mihaela Daciana Boloș. *Mărcile și indicațiile geografice în sensul relațiilor internaționale*. București: Ed. Universul Juridic, 2013, pp. 14-15.

1. Cunoaștere, creativitate și inovare

Suntem cu toții conștienți, fără nici o îndoială, de schimbările imense produse în economia mondială, în ceea ce privește comerțul internațional extrem de dezvoltat prin liberalizarea acestuia, dar și al liberului schimb, al schimburilor culturale, ca efect al fenomenului de globalizare care s-au dezvoltat în urma căderii barierelor și interdependența dintre state.

Se poate observa cu ușurință, că viața economică la început de mileniu trei, cunoaște o dezvoltare fără precedent care a adus în centrul scenei economice mondiale actori noi, din diverse zone geografice, dar în principal în zona Asiei.

Producția de bunuri de consum create în țări precum China, cu costuri salariale scăzute, determină schimbări semnificative în economia națională a fiecărei țări prin reorientarea producției tradiționale spre economii bazate pe *cunoaștere, creativitate și inovare*⁶.

În această lume nouă, obiectivele economice trebuie să urmărească depășirea acestor bariere, care sunt esențiale pentru succesul lor concurențial.

Țările ale căror întreprinderi se bazează pe *cunoaștere, creativitate și inovare* în domenii precum industria aerospațială sau al produselor farmaceutice, etc., conduc spre crearea de noi locuri de muncă dar în primul rând își consolidează poziția de „industrii creatoare”.

Industriile creatoare sau întreprinderile inovative, pun accent în primul rând pe valoarea proprietății intelectuale (PI).

⁶ Miles Rees and Lawrence Smith-Higgins. *Intellectual property*. Teach yourself in association with The Telegraph BUSINESS CLUB. First published in UK 2006 by Hodder Education, 338 Euston Road, London, NW1 3BH, p. 1.

PI stă la baza tuturor afacerilor lor, permițându-le să facă un profit considerabil din investiția lor, chiar din stadiile inițiale, ajutându-le astfel să obțină acces la mijloace de finanțare în mod rapid.

Noile programe și sisteme de susținere (HORIZON 2020⁷, COSME⁸) au în vedere finanțarea și încurajarea unei culturi antreprenoriale, dar și în pentru crearea de noi întreprinderi inovative.

Bugetul alocat pentru Horizon 2020 transformă proiectul în cel mai mare program din lume creat pentru susținerea cercetării științifice⁹.

⁷ Horizon 2020 este programul cadru al Uniunii Europene în domeniul cercetării și inovării și reprezintă instrumentul economic pentru asigurarea competitivității pe plan mondial a spațiului european. Horizon 2020 va fi derulat între 2014 și 2020, cu un buget alocat de peste 70 miliarde de euro. Horizon 2020 are ca scop încurajarea cercetării și inovației, întărirea bazei tehnologice și științifice care să contribuie la dezvoltarea Zonei de Cercetare Europeana în care cercetătorii, cunoașterea științifică și tehnologia să circule liber. <http://complexity.ro/noutati/horizon-2020>

⁸ COSME, este un instrument de finanțare care continuă în mare parte activitățile desfășurate în cadrul actualului program pentru competitivitate și inovare (CIP).

⁹ În procentaje el va fi alocat astfel: 31,73% se va duce către studiile în domeniul Excelenței în Știința (Consiliul European al Cercetării, Tehnologii Viitoare și Emergente, Acțiuni Marie Curie, Infrastructura de Cercetare), 22,09% se va îndrepta către Leadershipul Industrial (Leadership în tehnologii permițătoare și industriale, Acces la finanțări de risc, Companii inovatoare mici și mijlocii), 38,53% către Provocări Societale (Sănătate, schimbare demografică și bunăstare, Calitate Alimentară și Cercetare Marină, Domeniul Energetic, Transport, Acțiuni în domeniul climateric, resurse și materiale neprocesate, Societăți Incluzive, Siguranța societală), 1,06% către Promovarea excelenței și creșterea participării active, 0,60% către Știința cu și pentru societate, 3,52% va merge către Institutul European pentru Inovare și Tehnologie (EIT), 2,47% va fi direcționat către Centre de Cercetare Comună cu acțiuni directe non – nucleare.

Enterprise Europe Network¹⁰ – este o rețea europeană desemnată pentru a furniza servicii în aceste două domenii.

1.1. Creativitate

Domeniul proprietății intelectuale este foarte vast, putem spune că este o super ramură¹¹. *Creativitatea* reprezintă noțiunea fundamentală și liantul de bază al dreptului de proprietate intelectuală. Dispozițiile protejează produsele activității de creație intelectuală mai exact, creația și nu protejează proprietatea sau bunurile materiale concrete în care opera se materializează decât în mod indirect.

Creația nu figurează în sintagma dreptul proprietății intelectuale, dar rămâne ca o realitate implicită, pentru că tot ce înseamnă intelectual înseamnă o creație, o alcătuire de natură abstractă, în care își găsește expresia inteligența umană.

Creația și bunurile materializate sunt produsul acestei însușiri sau capacități specific umane, numită creativitate. Creația a fost definită drept „starea de tensiune interioară ce permite trăirea profundă a datelor unor situații ce trebuie rezolvate astfel încât demersurile

¹⁰ **European Enterprise Network** reprezintă cea mai mare rețea de puncte de contact, care furnizează: informații, consultanță și soluții concrete pentru firme din peste 40 țări (incluzând cele 27 țări UE, Croația, Macedonia, țări aparținând Spațiului Economic European, dar și terțe țări). Instrumentele specifice al rețelei includ: căutarea de parteneri de afaceri, baze de date pentru cooperare în domeniul afacerilor și acces rapid la posibilități de finanțare. <http://een.ec.europa.eu/about/branches/node/739>

¹¹ Adrian Circa. *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*. București: Ed. Universul Juridic, 2013, p. 12.

intelectuale sunt depășite, devansate și structurate într-o formă și orientare neașteptate și superioare modalităților obișnuite de rezolvare. Creația este o stare greu de analizat din punct de vedere psihic. Totuși, se poate delimita o fază de gestație și de încărcare a personalității de tensiuni creatoare. În această fază, toate informațiile, trăirile, imaginile alimentează latent tensiunea creatoare. În momentul deplinei ei structurări, creația devine un act de eliberare încărcat de o stare adesea de tip euforic”¹².

1.2. Competitivitatea

Competitivitatea este un concept complex care, la un nivel general, exprimă capacitatea persoanelor, firmelor, economiilor, regiunilor de a se menține în competiția derulată la un nivel intern și/sau mai ales internațional și de a obține avantaje economice, în condițiile unui anumit mediu de afaceri.

Profesorul Carbaugh de Washington University definește o firmă ca fiind competitivă dacă produce bunuri și servicii de o calitate superioară sau la un preț mai scăzut decât competitorii săi interni sau externi¹³.

Din punctul de vedere al unei națiuni însă, competitivitatea exprimă capacitatea și abilitatea țării respective de a utiliza în mod eficient oportunitățile de pe piața mondială.

În teoria modernă “competiția coexistă cu elemente monopolistice, ea este deci multiformă, căci nu se

¹² Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, *Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 16.

¹³ Dan Săvescu. Adrian Budală. *Proprietatea intelectuală în România și unele țări UE*. Brașov: Ed. Lux Libris, 2008, pp. 19-20.